

Posudek na magisterskou diplomovou práci

Markéty Eidrnové

Karel Kramář, Roman Dmowski a Rusko

Rusko a jeho role v životě středoevropských národů a států prodělala během 20. století řadu zajímavých obrátů a jakkoliv dnes je výraznější spíše tendence držet Rusko dále od střední Evropy, nelze zapomínat na osobnosti, které z různých důvodů a s různými výsledky považovaly výrazný vliv Ruska v tomto regionu jako nutnou podmínku jeho pozitivního vývoje. Karel Kramář na české a Roman Dmowski na polské straně jsou postavami, které svými podobnostmi i odlišnostmi velmi výstižně ilustrují možné podoby těchto názorů i jejich konkrétní výsledky, ukazují současně i to, do jaké míry se mohou lišit nebo podobat politické aktivity lidí, kteří je zakládají buď na přesvědčení, nebo na chladném kalkulu.

Předložená práce pojala zkoumaný problém v rámci věcné struktury, která ve své první části sleduje, jak se oba politici s Ruskem setkávali ve svých osobních i politických životech, zatímco druhá část tato setkání sumarizuje v tematických průřezech, na nichž lze relevantním způsobem ukázat a srovnat Dmowského a Kramářovy pohledy na Rusko v jejich podobnosti i odlišnosti.

První část tak logicky věnuje střídavou pozornost těm úsekům života obou mužů, v nichž se buď vyskytují impulsy formující jejich osobní názor na Rusko, nebo se tyto názory uplatňují jako politikum, přičemž zajímaví jsou zejména ty pasáže, v nichž autorka ukazuje, jak se osobní vyznání a preference porovnávají s jejich politickým využitím.

Už tady se velmi dobře vyjevuje to, co autorka během práce upřesňuje a dokládá, a totiž že oba muži vstupují do politiky s osobními obrazy Ruska, které jsou v zásadě hotové a mění se již jen málo (se všemi kladnými i zápornými důsledky tohoto faktu), přičemž jejich konfrontace s *realpolitik* má spíše povahu vnitřních a dočasných úprav než autentických a trvalých proměn dříve vytvořeného stereotypu. Druhým výsledkem srovnání životních setkání Dmowského a Kramáře s Ruskem je poznatek, že zatímco Kramářův obraz Ruska je založen více citově a empaticky, Dmowski má vůči Rusku, resp. Rusům postoj víceméně záporný (což nevyklučuje respekt k jeho síle) a staví se k nim zcela ve stylu hesla „mouření splnil úkol, mouření může odejít“.

Osobní motiv v obrazech Ruska má velkou sílu – Kramářovi brání v uznání čehokoliv, co se odvíjí od bolševické revoluce, zatímco Dmowskému, po krátkém zastavení (možná zaváhání?) u úvah o možnostech demokratické evoluce Ruska, bolševismus dokládá platnost tmavých tónů v jeho vidění Ruska. Autorka tyto polohy „taktiky a strategie“ nakládání s obrazy Ruska pojednává velmi věrně a plasticky, nicméně neupadá do jejich pasti, protože hned na začátku konstatuje, že oba státníci byli vedeni v první řadě zájmy svých národních komunit a Rusko (minimálně spolu s Německem) bylo jen jednou ze součástí instrumentária,

které využívali. Jistým paradoxem je ovšem to, že z tohoto hlediska se Dmowského obraz Ruska jeví jako mnohem osobnější, protože na rozdíl od Kramáře, který jako většina českých rusofilů miloval Rusko tak říkajíc distančně (nepočítáme-li hluboký vztah s jeho ženou, Naděždou Abrikosovou, a dlouhé krymské dovolené), Dmowski poznal praxi ruské politiky na vlastní kůži více než dostatečným způsobem.

V práci lze nepochybně najít drobné nedostatky či místa vyžadující upřesnění nebo dotazení do konce, nicméně závažné nedostatky v jejím případě nevidím, v zásadě další doplňování by vedlo pouze k rozšiřování textu, který i tak dost razantně přesahuje normu určenou pro diplomové práce.

Pro účely obhajoby, resp. k diskusi navrhuji dvě otázky, které by v práci asi měly být, byť jen formou negativních zjištění:

1. Dá se doložit vzájemná reflexe názorů obou mužů na jejich postoje vůči Rusku? Znali své názory, hrálo to nějakou roli v jejich vztazích, setkávali se jako politici?
2. Dá se doložit, že by jejich postoje vůči Rusku měly dopad na jejich politiku vůči Polsku v případě Kramáře, resp. Československu v případě Dmowského?

Bez ohledu na tyto otázky považují práci za velmi kvalitní, napsanou velmi slušným jazykem a navrhuji v případě uspokojivé obhajoby hodnocení **výborně**.

V Praze dne 22. 1. 2013

Doc. PhDr. Jiří Vykoukal, CSc.
IMS UK FSV